

การสงเคราะห์ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส

เทศบาลตำบลนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

ในอดีตที่ผ่านมา สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดหนองบัวลำภู ได้จัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นเงินช่วยเหลือค่าดำรงชีพแก่ผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลนากลาง แต่สามารถจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ใน 22 หมู่บ้าน ได้เพียงหมู่บ้านละ 7 คน รวมทั้งสิ้น 154 คน นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อจัดตั้งกองทุนประจำหมู่บ้าน ทั้ง 22 หมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนผู้ยากไร้และประสบปัญหาทางการเงินกู้ยืม ต่อมาในปี 2545 สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดหนองบัวลำภู (ปัจจุบันคือสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภู) ได้โอนภารกิจดังกล่าวให้เทศบาลตำบลนากลางดำเนินการแทน ผู้บริหารเทศบาล จึงมีแนวคิดที่จะจัดสรรเงินงบประมาณของเทศบาล สำหรับจัดสวัสดิการเงินช่วยเหลือค่าดำรงชีพเพิ่มเติม สำหรับผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาล และดำเนินงานบริหารกองทุนประจำหมู่บ้านโดยให้ ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม

ข้อมูลพื้นฐาน :
ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ:นากลาง
จังหวัด:หนองบัวลำภู

ประชากร: 22,272 คน

พื้นที่: 40.75 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
เทศบาลตำบล

การเลือกตั้ง : ทางตรง

วิธีใหม่

ปี 2546 เทศบาลตำบลนากลางดำเนินการ "การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส" โดยได้จัดสรรงบประมาณของเทศบาลเพื่อจัดสวัสดิการเงินช่วยเหลือค่าดำรงชีพ สำหรับผู้สูงอายุ 300 บาท ต่อเดือน และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการพิจารณาจ่ายเบี้ยยังชีพและบริหารกองทุนประจำหมู่บ้าน

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1.จ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ด้วยงบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้สูงอายุใน 22 หมู่บ้าน ที่ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภู ให้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพหมู่บ้านละ 7 คน รวมทั้งสิ้น 154 คน ซึ่งผู้สูงอายุจะได้รับเงินผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) คนละ 300 บาท ต่อเดือน สำหรับการเบิกเงินนั้นกำหนดให้ใน 1 ปี จะเบิกเงินได้ 2 งวด งวดละ 6 เดือน ดังนั้นผู้สูงอายุจะเบิกเงินเบี้ยยังชีพจากธนาคารได้ทุก 6 เดือน

2.เทศบาลตำบลนากลางได้จ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุเพิ่มเติมทั้ง 22 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 66 คน ด้วยงบประมาณของเทศบาล ซึ่งผู้ที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพด้วยเงินงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภูแล้ว จะไม่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพในส่วนนี้อีก โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพจากงบประมาณของเทศบาล ดังนี้

- ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป
- มีฐานะยากจน
- ไม่มีผู้ดูแลหรือไม่มีบุตรหลานอุปการะ

3.แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุที่สมควรได้รับเบี้ยยังชีพ ประกอบด้วย

- ผู้นำชุมชน หมู่บ้านละ 1 คน
- ตัวแทนผู้สูงอายุ หมู่บ้านละ 1 คน
- ตัวแทนจากศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านๆ ละ 1 คน
- ตัวแทนจากคณะกรรมการชุมชน หมู่บ้านละ 1 คน
- เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการ เทศบาลตำบลนากลาง(ทำหน้าที่ประสานงาน) จำนวน 1 คน

4.จัดการประชุมในแต่ละหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนร่วมคัดเลือกผู้สูงอายุที่มีสิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มเติมจากงบประมาณของเทศบาลหมู่บ้านละ 3 คน ซึ่งผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติครบทั้ง 3 ข้อตามที่เทศบาลกำหนดไว้จะได้รับการขึ้นบัญชีไว้เป็นผู้มีสิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพทุกๆ คน โดยเรียงลำดับรายชื่อจากผู้ที่ยากจนและประสบปัญหาหนักที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด เมื่อผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพรายใดเสียชีวิตลง จะเลื่อนผู้ที่มียกชื่อลำดับถัดไปได้รับเบี้ยยังชีพแทนที่

5.ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพจากงบประมาณของเทศบาลทั้ง 66 คน ผู้สูงอายุจะได้รับเงินผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารออมสิน คนละ 300 บาท ต่อเดือน สำหรับการเบิกเงินนั้นใช้เกณฑ์เดียวกันกับผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพจากงบประมาณของสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด คือ กำหนดให้ใน 1 ปี จะเบิกเงินได้ 2 งวด งวดละ 6 เดือน ดังนั้นผู้สูงอายุจะเบิกเงินเบี้ยยังชีพจากธนาคารได้ทุก 6 เดือน

6.จัดการประชุมในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน ซึ่งคณะกรรมการกองทุนของแต่ละหมู่บ้านประกอบด้วย

- ผู้ใหญ่บ้าน
- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- สมาชิกสภาเทศบาลของแต่ละหมู่บ้าน
- คณะกรรมการกลุ่มสตรี
- คณะกรรมการหมู่บ้าน ที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาชน หมู่บ้านละ 3-5 คน

โดยคณะกรรมการกองทุนของแต่ละหมู่บ้านมีจำนวนตั้งแต่ 7-9 คน ขึ้นอยู่กับการคัดเลือกของแต่ละหมู่บ้าน

7.กองทุนเพื่อการกุศลของแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 12,500 บาท ซึ่งการพิจารณาจัดสรรเงินกุศลให้แก่ผู้ด้อยโอกาส โดยอัตราดอกเบี้ยของแต่ละกองทุนจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับมติของคณะกรรมการแต่ละกองทุน โดยเทศบาลจะช่วยดูแลและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการกองทุน

การระดมทรัพยากร

- ค่าใช้จ่าย/การลงทุน**
1. เงินงบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด สำหรับจ่ายเบี้ย ยังชีพให้กับผู้สูงอายุ 154 ราย รายละ 300 บาทต่อเดือน เป็นเงินจำนวน 554,400 บาทต่อปี
 2. เงินงบประมาณที่เทศบาลจัดสรร สำหรับจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ จำนวน 66 ราย รายละ 300 บาท ต่อเดือน เป็นเงินจำนวน 237,600 ต่อปี

- อุปกรณ์/เครื่องมือ**
1. เครื่องคอมพิวเตอร์ พร้อมโปรแกรม จำนวน 1 เครื่อง
 2. เครื่องพิมพ์ จำนวน 1 เครื่อง
 3. ตู้เก็บเอกสาร จำนวน 1 ใบ

- บุคลากร**
1. เจ้าหน้าที่ของกองสวัสดิการสังคม เทศบาลตำบลนาตาล จำนวน 3 คน ทำหน้าที่ประสานงานกับชุมชนและปฏิบัติงานตามแผนงาน
 2. คณะกรรมการกองทุนประจำหมู่บ้าน 22 หมู่บ้าน จำนวนประมาณ 176 คน ทำหน้าที่บริหารกองทุน
 3. คณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุที่มีสิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพ ซึ่งเป็นตัวแทนของราษฎรของทั้ง 22 หมู่บ้าน จำนวน 88 คน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ต้นปี 2545	-เทศบาลตำบลนากลางได้รับการถ่ายโอนภารกิจในการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ และบริหารกองทุนประจำหมู่บ้าน จากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภู -เทศบาลจัดประชุมคณะผู้บริหารเพื่อพิจารณาแนวคิด ในการช่วยเหลือจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเพิ่มเติม ด้วยงบประมาณของเทศบาล และการบริหารกองทุนประจำหมู่บ้าน -ผู้บริหารเทศบาลมอบหมายให้กองสวัสดิการสังคมเป็นผู้รับผิดชอบ โครงการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ และการบริหารกองทุนประจำหมู่บ้าน	-นายกเทศมนตรี/ สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภู -นายกเทศมนตรี -นายกเทศมนตรี/กองสวัสดิการสังคม
ตุลาคม 2545-เมษายน 2546	-ตรวจสอบข้อมูลรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับจากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภู ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง	-กองสวัสดิการสังคม
พฤษภาคม 2546	-แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ	-นายกเทศมนตรี
มิถุนายน 2546	-จัดประชุมราษฎรในแต่ละหมู่บ้านเพื่อพิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มเติมจากงบประมาณของเทศบาลหมู่บ้านละ 3 คน และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติครบตามหลักเกณฑ์ที่เทศบาลกำหนดไว้เป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ โดยเรียงลำดับรายชื่อจากผู้ที่ยากจนและประสบปัญหาหนักที่สุดจนถึงน้อยที่สุด	-คณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ทั้ง 22 หมู่บ้าน
กรกฎาคม 2546	-จัดการประชุมราษฎรในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนคัดเลือกตัวแทนมาทำหน้าที่คณะกรรมการกองทุนของแต่ละหมู่บ้าน -แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนประจำหมู่บ้าน	-กองสวัสดิการสังคม -นายกเทศมนตรี
สิงหาคม 2546	-ปรับปรุงข้อมูลบัญชีรายชื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ โดยเพิ่มเติมรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมราษฎรแต่ละหมู่บ้าน -เปิดบัญชีเงินฝากธนาคารออมสินเพื่อเตรียมโอนเงินเบี้ยยังชีพ จากเงินงบประมาณของเทศบาลให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ -จัดประชุมคณะกรรมการกองทุนแต่ละหมู่บ้าน เพื่อพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงินกองทุน	-กองสวัสดิการสังคม -กองสวัสดิการสังคม -คณะกรรมการกองทุนประจำหมู่บ้าน
กันยายน 2546	-เริ่มจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินตามบัญชีรายชื่อที่เทศบาลจัดทำ -พิจารณาให้ผู้ด้อยโอกาสในแต่ละชุมชนกู้ยืมเงินกองทุนประจำหมู่บ้าน	-กองสวัสดิการสังคม -คณะกรรมการกองทุนประจำหมู่บ้าน

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน--	--บทบาทความร่วมมือ--
สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภู	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อและหลักเกณฑ์ในการจ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุเพื่อให้กองสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลนากลางดำเนินการแทน

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ
1.ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลนากลางได้รับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้วยงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด จำนวน 154 รายในแต่ละปี โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภูจะดำเนินการคัดเลือกผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ 2.มีการจัดตั้งกองทุนประจําหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลนากลาง แต่การบริหารงานกองทุนนั้นอยู่ในความดูแลของสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภู
หลังการดำเนินการ
1.เทศบาลตำบลนากลางรับถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาจากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภู โดยได้จัดสรรงบประมาณของเทศบาล เพื่อจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น อีกปีละ 66 ราย รวมจำนวน 220 คน รวมเป็น 220 ราย ทั้งนี้เทศบาลได้แต่งตั้งกรรมการคัดเลือก ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากประชาชน นอกจากนี้ประชาชนในชุมชนยังมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ 2.เทศบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนประจําหมู่บ้านทั้ง 22 หมู่บ้านโดยประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือก คณะกรรมการดังกล่าว เพื่อทำหน้าที่พิจารณาจัดสรรเงินกู้ยืมให้แก่ผู้ด้อยโอกาส รวมถึงกำหนดอัตราดอกเบี้ยของแต่ละกองทุน

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. บุคลากรของเทศบาลที่ปฏิบัติงานตามโครงการนี้ มีไม่เพียงพอกับภาระงานที่เพิ่มขึ้น	1. พยายามเพิ่มบทบาทในการดำเนินงานให้กับคณะกรรมการต่างๆ ซึ่งตัวแทนของชุมชนเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงานของเจ้าหน้าที่
2. การโอนเงินเพื่อจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุจากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภู ในบางครั้งเกิดความล่าช้า	2. ประสานงานกับสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินให้ตรงตามกำหนด

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ความสำเร็จของโครงการนี้เกิดจากความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารที่สนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในโครงการนี้ รวมถึงความเสียสละของเจ้าหน้าที่กองสวัสดิการที่เป็นผู้ดำเนินโครงการนี้ ตลอดจนตัวแทนของชุมชนที่มีส่วนสนับสนุนในการนำโครงการนี้ไปปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จ

บทเรียนที่ได้รับ

การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องการดูแลผู้ด้อยโอกาสที่ประสบกับความเดือดร้อน ควรเน้นให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จะทำให้การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนสามารถสำเร็จได้ดี ภายใต้แนวคิดชุมชนช่วยชุมชน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายสุรัตน์ เกษแก้ว
ตำแหน่ง : เทศมนตรี
หน่วยงาน : เทศบาลตำบลนากลาง
ที่อยู่ : ตำบลนากลาง อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
โทรศัพท์ : (042) 359-044, (09) 9424768

ชื่อ-นามสกุล : นางแพรวา สุวจันทร์
ตำแหน่ง : นักพัฒนาชุมชน 5
หน่วยงาน : เทศบาลตำบลนากลาง
ที่อยู่ : ตำบลนากลาง อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
โทรศัพท์ : (042) 359-044

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวลักครา โยคะวิสัย
ตำแหน่ง : เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
หน่วยงาน : เทศบาลตำบลนากลาง
ที่อยู่ : ตำบลนากลาง อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
โทรศัพท์ : (042) 359-044, 359-254, 359-428

ชื่อ-นามสกุล : นายเชาวลิต วรรณาม
ตำแหน่ง : เจ้าหน้าที่จัดเก็บข้อมูล
หน่วยงาน : เทศบาลตำบลนากลาง
ที่อยู่ : ตำบลนากลาง อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
โทรศัพท์ : (042) 359-044

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการเริ่มวิธีใหม่ : พ.ศ. 2546

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เทศบาลตำบล
สถานที่ตั้ง	330 ถนนอุดร-เลย ตำบลนากลาง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู 39170
ขนาดพื้นที่	40.75 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	31,679,432 บาท (ปีงบประมาณ 2546) 10.37 % เงินเดือนและค่าจ้างประจำ 27.71 % ค่าตอบแทน 9.23 % ค่าครุภัณฑ์ 44.22 % ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
งบประมาณรายได้	31,679,432 บาท (ปีงบประมาณ 2546) 42.55 % ภาษีที่รัฐจัดเก็บเพิ่มแล้วจัดสรรให้ 52.99 % เงินอุดหนุน
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	55 คน ทั้งหมด 17 คน พนักงานท้องถิ่น 19 คน ลูกจ้างประจำ 19 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	22,272 คน
จำนวนครัวเรือน	4,833 ครัวเรือน
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลนากลางเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำ ลำคลองไหลผ่านหลายสาย ได้แก่ ลำพะเนียง ลำห้วย เดื่อ, ลำห้วยหนองบัว และลำห้วยหนองไฮ มีที่ราบลุ่ม ริมลำน้ำหลายแห่ง ที่เหมาะกับการทำการเกษตร และ สามารถกักเก็บน้ำไว้ ใช้บริโภคยามขาดแคลน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร เช่น ปลูกข้าวโพด และถั่วต่างๆ สภาพสังคมเป็นสังคม แบบชนบท ซึ่งประชาชนในชุมชนมีความใกล้ชิดสนิท สนมกัน